

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 239/05-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. augusta 2005 predbežne prerokoval sťažnosť F., s. r. o., P., zastúpenej advokátom JUDr. M. Š., B., ktorou namietala porušenie svojho základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Okresného súdu Považská Bystrica č. k. 3 C 190/03-126 z 29. septembra 2004 a rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 19 Co 313/04-146 z 28. apríla 2005, a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosť F., s. r. o., v časti, ktorou namietala porušenie svojho základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Okresného súdu Považská Bystrica č. k. 3 C 190/03-126 z 29. septembra 2004, **o d m i e t a** pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

2. Sťažnosť F., s. r. o., v časti, ktorou namietala porušenie svojho základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k. 19 Co 313/04-146 z 28. apríla 2005, **o d m i e t a** ako zjavne neopodstatnenú.

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. júla 2005 doručená sťažnosť F., s. r. o., P. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. M. Š., B., ktorou namietala porušenie svojho základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Okresného súdu Považská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) č. k. 3 C 190/03-126 z 29. septembra 2004 a rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) č. k. 19 Co 313/04-146 z 28. apríla 2005.

Sťažovateľka uviedla, že „... *namieta celé súdne konanie v rámci dokazovania pred oboma vyššie uvedenými súdmi, keď neboli realizované všetky dôkazné inštitúty, ktoré sťažovateľ navrhol – svedecké výpovede navrhnutých svedkov, ... oba vyššie uvedené súdy uverili výpovedi účastníka konania – navrhovateľa, ... pri zisťovaní skutkového stavu oba vyššie uvedené súdy osobitne nebrali zreteľ na to, že je tu špeciálny právny režim, ktorý je stanovený v zák. č. 194/1990 Zb. v platnom znení o lotériách...*“ Sťažovateľka uviedla, že namieta porušenie svojho základného práva na spravodlivé súdne konanie, pretože podľa jej názoru okresný súd a krajský súd ako súd odvolací nepostupovali v danej veci nestranne, nevyhodnotili správne vykonané dôkazy, a teda nezistili správne skutkový stav potrebný pre spravodlivé rozhodnutie. Sťažovateľka uviedla, že vyčerpala všetky právne prostriedky na ochranu označeného základného práva, pretože po doručení prvostupňového rozhodnutia riadne a včas podala proti nemu odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd tak, že potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa. Sťažovateľka je toho názoru, že rozhodnutiami okresného súdu a krajského súdu bolo porušené jej základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Na základe uvedeného sťažovateľka navrhla, aby po preskúmaní jej sťažnosti vo veci rozhodol ústavný súd nasledovne:

„1. Rozsudok Okresného súdu v Považskej Bystrici sp. zn.: 3 C 190/03-126 zo dňa 29. 09. 2004 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn.: 19 Co 313/04-146

zo dňa 28. 04. 2005 sa mení tak, že sťažovateľ (...) je povinný zaplatiť navrhovateľovi (...) istinu 109 534 Sk, a vo zvyšku sa žaloba zamieťa.

2. Žalobca (...) je povinný zaplatiť trovy konania vo výške, ktorá bude uvedená na pojednávaní.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovenia § 49 až 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 tohto zákona návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na takéto nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

1. Pri prejednaní tej časti sťažnosti, ktorou sťažovateľka namietala porušenie základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozsudkom okresného súdu č. k. 3 C 190/03-126 z 29. septembra 2004, ústavný súd vychádzal z princípu subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Toto ustanovenie limituje hranice právomoci ústavného súdu a všeobecných súdov rozhodujúcich v občianskoprávných a trestnoprávných veciach, a to tým spôsobom, že sťažovateľ má právo domáhať sa ochrany základného práva na ústavnom súde v prípade, ak mu túto ochranu nemôžu poskytnúť všeobecné sudy (obdobne napr. III. ÚS 133/05).

Ústavný súd zistil, že v sťažovateľkinej veci rozhodol okresný súd rozsudkom č. k. 3 C 190/03-126 z 29. septembra 2004 tak, že sťažovateľke uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi sumu 704 356 Sk s príslušenstvom a trovy konania. Proti prvostupňovému rozhodnutiu sa sťažovateľka odvolala, pričom žiadala, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že sťažovateľka je povinná zaplatiť navrhovateľovi sumu 109 534 Sk s príslušenstvom. O odvolaní rozhodol krajský súd rozsudkom č. k. 19 Co 313/04-146 z 28. apríla 2005 tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil. Zároveň rozhodol o trovách odvolacieho konania. Z uvedeného vyplýva, že námietka porušenia základného práva sťažovateľky v podobe odvolania smerujúceho voči rozsudku okresného súdu bola predmetom rozhodovania krajského súdu. V rámci tejto procedúry krajský súd ako súd odvolací rozhodnutie súdu prvého stupňa preskúmal a svoj právny názor vyjadril v rozsudku z 28. apríla 2005.

Ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy nebol príslušný na preskúmanie rozsudku okresného súdu preto, lebo preskúmanie tohto rozhodnutia na základe podaného odvolania patrilo do právomoci krajského súdu. V súvislosti s namietaným porušením označených základných práv je z ústavného hľadiska pre ústavný súd podstatné a určujúce len preskúmanie rozsudku krajského súdu (obdobne napr. III. ÚS 135/04, IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05). Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

2. Z obsahu sťažnosti je zrejmé, že sťažovateľka namietala aj porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozsudkom krajského súdu č. k. 19 Co 313/04-146 z 28. apríla 2005.

Ústavný súd zistil, že proti rozsudku okresného súdu podala sťažovateľka 19. novembra 2004 odvolanie, v ktorom navrhla, aby krajský súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa tak, že sťažovateľka je povinná zaplatiť navrhovateľovi sumu 109 534 Sk s príslušenstvom, a zároveň žiadala, aby krajský súd vo zvyšnej časti žalobu zamietol a navrhovateľovi uložil povinnosť uhradiť trovy konania sťažovateľky. Sťažovateľka v odvolaní namietala, že okresný súd nesprávne a nedostatočne zistil skutkový stav veci a že po právnej stránke vyhlásil „*nesprávny rozsudok*“. Sťažovateľka bola toho názoru, že okresný súd vychádzal z výpovede navrhovateľa, nepreveril niektoré svedkami uvádzané skutočnosti, ktoré by mohli objasniť skutkový stav veci. Keďže v danom prípade išlo o nevyplatenie výhry na základe podanej stávky, sťažovateľka uviedla, že navrhovateľ si túto výhru v stanovenom termíne v stávkových kanceláriách sťažovateľky neuplatnil a podľa jej názoru toto uplatnenie nedokázal preukázať ani prostredníctvom svedkov. Sťažovateľka uznala len navrhovateľov nárok vo výške 109 534 Sk, ktorý si uplatnil v stávkovej kancelárii v pobočke v L.

Krajský súd v rozsudku č. k. 19 Co 313/04-146 z 28. apríla 2005, ktorým rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil, v krátkosti uviedol, akými právnymi úvahami sa riadil a k akým skutkovým záverom dospel okresný súd. Z rozsudku krajského súdu ďalej vyplýva, že proti rozhodnutiu okresného súdu podala sťažovateľka v zákonnej lehote odvolanie, v ktorom namietala, že okresný súd nedostatočne zistil a nesprávne vyhodnotil skutkový stav, čo malo za následok vyhlásenie „*nesprávneho rozsudku*“. Z uvedeného dôvodu sťažovateľka žiadala, aby krajský súd prvostupňové rozhodnutie zmenil a sťažovateľke uložil povinnosť uhradiť navrhovateľovi len sumu vo výške 109 534 Sk s príslušenstvom, ktorú sťažovateľka považovala za opodstatnenú a preukázanú. K odvolaniu sťažovateľky sa následne vyjadril navrhovateľ, ktorý navrhol rozsudok okresného súdu potvrdiť ako vecne správny.

V rámci odvolacieho konania krajský súd preskúmal prvostupňové rozhodnutie podľa ustanovenia § 212 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého je odvolací súd viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania. Na základe toho konštatoval, že rozhodnutie okresného súdu je vecne správne, a preto ho v zmysle ustanovenia § 219 Občianskeho súdneho poriadku potvrdil. Vychádzal pritom z ustanovení § 845 a § 846 Občianskeho zákonníka, ako aj z príslušných ustanovení zákona Slovenskej národnej rady č. 194/1990 Zb. o lotériách a iných podobných hrách v platnom znení (ďalej len „zákon o lotériách“).

Podľa ustanovenia § 845 ods. 1 Občianskeho zákonníka výhry zo stávk a hier nemožno vymáhať; vymáhať nemožno ani pohľadávky z pôžičiek poskytnutých vedome do stávky alebo hry. Také výhry a pohľadávky nemožno ani platne zabezpečiť. Podľa odseku 2 citovaného ustanovenia žreb sa posudzuje ako stávka alebo hra.

Podľa ustanovenia § 846 Občianskeho zákonníka ustanovenie § 845 sa nevzťahuje na hazardné hry podľa osobitného predpisu.

V súvislosti s vyššie citovanými ustanoveniami Občianskeho zákonníka krajský súd uviedol, že tieto ustanovenia neregulujú režim hier a stávk prevádzkovaných štátom alebo podnikom, ktorý je úradne povolený. Krajský súd vyslovil názor, že podmienky pre udelenie tohto úradného povolenia boli upravené v zákone o lotériách účinnom do 30. apríla 2005. Z uvedeného vyvodil právny názor, že *„nároky na výhry zo stávk a hier prevádzkovaných štátom alebo podnikom, ktorý bol úradne povolený, sa posudzujú tak, ako iné právne nároky“*. Krajský súd ďalej dodal: *„Stávka má zmluvný základ, ide o záväzok založený na tom, že sa sľubuje plnenie závislé od nejistej skutočnosti, ktorá úplne alebo čiastočne závisí od náhody, ktorá je mimo dosahu pôsobenia účastníkov zmluvy.“*

Odvolací súd sa vo svojom rozhodnutí vysporiadal so zisteným skutkovým stavom, ktorého podstatou bolo to, že navrhovateľ v dňoch 14. novembra 2001 a 15. novembra 2001 tipoval stávky a zápasy v stávkových kanceláriách sťažovateľky. Po tom, ako navrhovateľ bol úspešný, si svoju výhru u sťažovateľky uplatnil, avšak v prevádzkach sťažovateľky mu túto odmietli vyplatiť z dôvodu podozrenia z ovplyvnenia výsledkov. Svoje tvrdenie

o uplatnení si výhry navrhovatel' preukázal svedeckými výpoved'ami. S'ťažovateľka však tvrdila, že navrhovateľ si svoju výhru neuplatnil v zákonnej lehote 30 dní od vyhlásenia platných výsledkov okrem výhry uplatnenej v prevádzke v L., a preto sa podľa nej ostatný nárok navrhovateľa prekludoval.

Krajský súd v rámci odvolacieho konania považoval za preukázané, že navrhovateľ v stávkových kanceláriách s'ťažovateľky riadne zaplatil vklad – stávkku na následné stávkové udalosti, a keďže tipoval správne, uplatnil si svoju výhru, čo potvrdili aj svedecké výpovede svedkov, ale v prevádzkach s'ťažovateľky mu túto odmietli vyplatiť. Krajský súd považoval tvrdenie s'ťažovateľky o tom, že navrhovateľovi nevyplatila výhru z dôvodu jej neuplatnenia včas, za účelové, pretože ani výhru, ktorú si navrhovateľ uplatnil v prevádzke v L. a ktorú s'ťažovateľka akceptovala, mu nevyplatila. Na základe toho krajský súd konštatoval, že rozsudok súdu prvého stupňa je vecne správny, pretože *„odporca ani v odvolacom konaní netvrdil také skutočnosti, resp. neprodukoval také dôkazy, ktoré by boli spôsobilé na zmenu právneho záveru v posudzovanej veci“*. Zároveň krajský súd rozhodol aj o trovách odvolacieho konania.

Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav, a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (obdobne napr. I. ÚS 13/00).

Ústavný súd je toho názoru, že rozsudok krajského súdu č. k. 19 Co 313/04-146 z 28. apríla 2005 vychádza zo zistených faktov, ktoré sú logické, a preto aj celkom legitímne a právne udržateľné. V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že namietané rozhodnutie krajského súdu nevykazuje znaky arbitrárnosti a z hľadiska skutkových a právnych záverov je aj preskúmateľné. Vzhľadom na aplikáciu vyššie citovaných ustanovení Občianskeho zákonníka či zákona o lotériách, ako aj zákonného ustanovenia o potvrdení vecnej správnosti prvostupňového rozsudku odvolacím súdom je namietaný rozsudok krajského súdu aj náležite odôvodnený. Ústavný súd v postupe a rozhodnutí krajského súdu nezistil takú aplikáciu príslušných zákonných ustanovení, ktorá by bola nezlučiteľná so základným právom na spravodlivé súdne konanie, prípadne takú ich aplikáciu, ktorá by znamenala porušenie označeného základného práva. Na základe toho dospel ústavný súd k záveru, že rozhodnutie krajského súdu o potvrdení vecnej správnosti prvostupňového rozhodnutia je legitímne, skutkovo a právne odôvodnené, a tým z ústavného hľadiska akceptovateľné.

Podľa názoru ústavného súdu z namietaného rozsudku krajského súdu nevyplýva jednostrannosť, ktorá by zakladala svojvôľu alebo takú aplikáciu príslušných zákonných ustanovení, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Ústavný súd sa vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti nedomnieva, že by skutkové alebo právne závery krajského súdu v predmetnej veci bolo možné kvalifikovať ako zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak nezlučiteľné s označenými článkami ústavy, a to najmä vo vzťahu k zakladanému právu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (obdobne napr. III. ÚS 151/05).

Ústavný súd už vo svojich skorších rozhodnutiach konštatoval, že obsahom základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Ak je postup súdu v súlade so zákonom, ústavne akceptovateľný a ak jeho rozhodnutia možno kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne, nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenia základných práv (obdobne napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS. 162/05).

Ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu a namietaným porušením základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, preto sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

S prihliadnutím na obsah sťažnosti ústavný súd poznamenáva, že táto nespĺňala všetky zákonom predpísané náležitosti kvalifikovaného návrhu v zmysle ustanovení zákona o ústavnom súde. Sťažnosť mala nedostatky predovšetkým v tom, že neobsahovala kvalifikované východisko pre rozhodnutie ústavného súdu, z ktorého musí byť zrejmé, porušenie ktorého základného práva alebo slobody sťažovateľ namieta, postupom alebo rozhodnutím ktorého orgánu malo k porušeniu toho-ktorého základného práva dôjsť (z obsahu sťažnosti je evidentné, že sťažovateľka namietala porušenie základného práva na spravodlivé súdne konanie, ktoré aj označila príslušným článkom ústavy – čl. 46 ods. 1 ústavy, no na inom mieste sťažnosti ho označila ako základné právo podľa čl. 45 ods. 1 ústavy, pričom obsahom základného práva podľa čl. 45 ústavy je právo na včasné a úplné informácie o stave životného prostredia), označenie namietaného konania spisovou značkou, návrh rozhodnutia, akého sa od ústavného súdu domáha, a, samozrejme, aj správne označenie porušovateľa základných práv. Vzhľadom na vyššie citovaný čl. 127 ods. 1 ústavy porušovateľom základného práva alebo slobody nemôže byť fyzická osoba, ale len orgán štátu (v prípade sťažovateľkou označeného základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy súd), ktorý je spôsobilý také porušenie spôsobiť. Z uvedeného dôvodu teda sťažovateľka v petite svojej sťažnosti nesprávne označila subjekt, ktorému má ústavný súd určiť povinnosť náhrady trov konania.

Ústavný súd konštatuje, že aj napriek tomu, že sťažnosť nebola dostatočne odôvodnená a chýbal jej kvalifikovaný petit, ústavný súd sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú. Nevyzýval pritom sťažovateľku na odstránenie nedostatkov podania, pretože ani ich odstránením by nebolo možné prijať sťažnosť na ďalšie konanie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. augusta 2005